

REFERAT Natur-, Miljø- og Klimaudvalget d. 04-02-2026

Mødedato Onsdag d. 04. februar 2026 kl. 08:30

Mødested Mødelokale 188

Indholdsfortegnelse

Introduktion for udvalg.....	3
Renovering af det offentlige rørlagte vandløb "Afløb fra Halegård".....	4
Boringsnære beskyttelses områder ved Ejsing Vandværk.....	5
Sekretariat for Lokal Trepert Nissum Fjord og udpegning af formandskab.....	7
Lukket: Meddelelser.....	9
Lukket: Underskrift af beslutningsprotokol.....	10

Punkt 1: Introduktion for udvalg

81.39.00-G00-11-25

Sagsfremstilling

AD - NMK

Administrationen vil på mødet orientere om de overordnede rammer for udvalgets opgaver inden for en række fagområder.

Efterfølgende vil administrationen i forbindelse med konkrete sager eller i form af temadagsordner redegøre mere detaljeret i forhold til håndtering af specifikke sagsområder.

Administrationen vil i den forbindelse eventuelt dagsordenssætte sager, som normalt håndteres administrativt med henblik på information til udvalget.

Administrationen ønsker med denne introduktion at skabe en fælles forståelse for samspillet mellem Natur-, Miljø- og Klimaudvalget og administrationen.

Indstilling

Det indstilles, at:

- orienteringen tages til efterretning

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Bilag

Præsentation. Introduktion til byggeri og arealanvendelse i det åbne land

Præsentation. Introduktion af opgaveløsning i de kommunale skove

Punkt 2: Renovering af det offentlige rørlagte vandløb "Afløb fra Halegård"

06.02.03-P20-2-25

Sagsfremstilling

AD/TM – NMK

Den 19. maj 2025 blev Natur-, Miljø- og Klimaudvalget forelagt et konstateret behov for renovering af det offentlige rørlagte vandløb "Afløb fra Halegård" (se kortbilag). Det rørlagte vandløb passerer under boldbanerne ved Idrætscenter Vest, og tv-inspektion af rørledningen viste, at der var store skader på røret, og at rørsektionerne var samlet uden brug af rørmuffer. Røret er dermed ikke i stand til i praksis at sikre afledning af vand fra både idrætsbaner og opstrøms beliggende vandopland.

Røret er nedgravet i 1970 og er altså nu i så dårlig stand, at en egentlig udskiftning er nødvendig. Udskiftning i nuværende trace vil betyde et stort og langvarigt anlægsarbejde på tværs af boldbanerne ved Idrætscenter vest, hvorfor omlægningen sker i et nyt trace langs banerne, hvor røret efterfølgende også bedre kan tilgås hvis nødvendigt, uden at påvirke banernes brug og drift.

Efter orienteringen i maj 2025 har administrationen fået gennemført projektering og indhentet tilbud på opgaven.

Opgaven har været i udbud, hvor den laveste pris var på 1.766.116 kr. (ekskl. moms). Administrationen anbefaler, at der herudover afsættes yderligere 15% til uforudsete etableringsudgifter og 50.000 kr. til evt. ekstern rådgiverbistand undervejs i realiseringen af omlægningen, hvilket giver en forventet samlet pris på 2.081.034 kr. (ekskl. moms).

Opgavens store udgift skyldes rørets dimension, placering og dybden, det skal anlægges i.

Drift og vedligeholdelse af offentlige rørlagte vandløb henhører under Natur-, Miljø- og Klimaudvalgets almindelige opgaveansvar og drift, ligesom drift og vedligehold af åbne vandløb gør.

Omkostningerne til udskiftningen kan ikke alene dækkes af Natur-, Miljø- og Klimaudvalgets vandløbsmidler, da en stor del af disse er bundet på øvrige faste vedligeholdsopgaver. Der må således prioriteres midler fra udvalgets konti til drift af natur, stier og publikumsfaciliteter. Under forudsætning af der ikke opstår andre uforudsete vedligeholdsopgaver for vandløb må det forventes, at der fra udvalgets konti til drift og pleje af natur, stier og publikumsfaciliteter skal prioriteres et beløb i størrelsesorden ca. 5-600.000 kr. ud af et samlet budget på disse opgaver på 3,16 mio. kr.

Økonomiafdelingen har ingen bemærkninger til det økonomiske indhold i sagen.

Indstilling

Det indstilles, at:

- udvalget godkender igangsættelsen og finansieringen af vedligeholdsarbejdet for vandløbet "Afløb fra Halegård" som beskrevet i sagsfremstillingen

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Bilag

Kortbilag - Nuværende og nyt projekteret forløb

Punkt 3: Boringsnære beskyttelses områder ved Ejsing Vandværk

09.08.24-P16-1-24

Sagsfremstilling

AD/TM - NMK

Miljøminister Magnus Heunicke har i november 2025 anmeldt Holstebro Kommune og 30 andre kommuner til Ankestyrelsen, pga. Holstebro Kommune ikke har meddelt påbud om pesticidfri drift af landbrugsarealer ved Ejsing Vandværks vandværksboring.

I Holstebro Kommune er der 10 almene vandværker med tilsammen 14 kildepladser med 1 til 5 boringer pr. kildeplads. For alle boringer er der fastlagt et boringsnært beskyttelsesområde (BNBO), og i Holstebro Kommunes Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse fra 2021 er beskrevet flere nødvendige indsatser, bl.a. at bestemte vandværker skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere indenfor BNBO omkring restriktioner eller ophør med brug af sprøjtemidler på deres arealer. Staten har i Vandforsyningsloven præciseret, at rådighedsindskrænkningerne minimum skal omfatte ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på landbrugsjord indenfor BNBO.

I Holstebro Kommune er der 3 almene vandforsyninger, hvor der er landbrugsjord indenfor BNBO, hvor der skal ske ophør af brug af pesticider. Vestforsynings Sandagergård Vandværk, Herrup Vandværk og Ejsing Vandværk er omfattet heraf. Ryde vandværk har også haft en boring og været omfattet af indsats, men vandværket har i 2024 besluttet at nedlægge sig og Ryde forsynes nu via Vestforsyning.

For Vestforsyning omfatter BNBO-indsatsen et samlet areal på 16,39 ha og ved Herrup Vandværk et areal på 0,11 ha. I alt 16,5 ha. Herrup Vandværk og Vestforsyning har indgået frivillig aftale med de relevante lodsejere og anvendelse af pesticider er derfor ophørt.

Ejsing Vandværk har et BNBO på 3,5 ha, hvoraf 1,1 ha er landbrugsjord. Det er ikke lykkedes Ejsing Vandværk at opnå frivillig aftale med lodsejer på grund af uenighed om compensationens størrelse.

Hvis vandværker ikke kunne indgå frivillige aftaler med lodsejere om pesticidfri drift senest 31. december 2024, skulle kommunen iht. vandforsyningsloven udstede et formelt påbud eller forbud mod erhvervsmæssig pesticidbrug senest 1. marts 2025 for at beskytte drikkevandet.

Administrationen har i forbindelse med opgaven om udtagninger af BNBO'er indgået aktivt i den faciliterende proces mellem vandværker og lodsejerrepræsentanter i form af landboforeninger, hvor parterne efterfølgende har truffet frivillige aftaler om sikring mod anvendelse af pesticider på 82,5 % af de udpegede BNBO'er, og der resterer reelt kun 5,5% af BNBO arealet i Holstebro Kommune, hvor der ikke er sket ophør med anvendelse af pesticid på landbrugsjord, nemlig de 1,1 ha, som indgår i Ejsing Vandværks BNBO.

Baggrunden for at der ikke er meddelt påbud er, at Ejsing Vandværk for 10 år siden fik ny indvindingstilladelse, hvor den maksimale indvindingsmængde blev øget fra 80.000 m³/år til 100.000 m³/år. Ændringen af indvindingstilladelsen blev indmeldt til Staten i 2017, og i den forbindelse bad Holstebro Kommune Staten om at opdatere BNBO i forhold til den nye indvindingstilladelse.

Staten oplyste, at der var kortlægningsarbejde i gang, og et opdateret BNBO ville afvente disse resultater.

I 2023 afsluttede Staten den geofysiske kortlægning og konstaterede, at den eksisterende grundvandsmodel i området omkring Ejsing vandværk både var gammel og ikke specielt godt fagligt underbygget. Kombinationen af øgningen af indvindingstilladelsen og en genberegnet model betyder, at den nuværende BNBO ikke er retvisende og dækkende. Dermed vil der være risiko for, at eventuelt påbud sker på et fagligt ukorrekt grundlag.

Officialprincippet er et grundlæggende princip i dansk forvaltningsret, der pålægger offentlige myndigheder ansvaret for at sikre, at en sag er fuldt oplyst, og at der indhentes alle nødvendige faktiske og juridiske oplysninger, inden der træffes en afgørelse, for at sikre en materielt korrekt og lovlig afgørelse. Dette er også kendt som undersøgelsesprincippet.

Administrationen har vurderet, at der med statens egen genkortlægning og nyvurdering af den geologiske model foreligger konkret viden fra statens egen side om, at den nuværende BNBO-udpegning ikke er korrekt. Dermed vurderes det, at Holstebro Kommune ved udstedelse af et påbud på det foreliggende grundlag vil stå i en situation, hvor påbuddet hviler på et forkert grundlag.

Idet indvindingen på Ejsing Vandværk er øget siden beregningen af den første BNBO, er der en sandsynlighed for, at en ny BNBO-udpegning vil dække et større areal. Men idet der med statens egen nykortlægning også er peget på og vurderet, at den geologiske model, den tidligere BNBO er baseret på, er forældet og ikke tilstrækkeligt fagligt underbygget, så kan det ikke med sikkerhed siges, at en nyberegnet BNBO vil dække hele den gamle BNBO.

Et påbud på nuværende tidspunkt indebærer derfor en risiko for at inddrage arealer, som ikke fremadrettet vil indgå. Staten har meddelt, at de i 3. kvartal af 2026 vil være færdige med den nye grundvandsmodel og fornyet udpegning af BNBO, som fastlægges endeligt med bekendtgørelse i 2028.

Med baggrund i ovenstående redegørelse lægges der op til, at udvalget beslutter, om administrationen som følge af Miljøministerens anmeldelse af Holstebro Kommune til Ankestyrelsen, skal iværksætte påbud på det foreliggende grundlag, eller om Holstebro Kommune skal afvente resultaterne af Statens færdiggørelse af sagsbehandlingen af de oplysninger, som Holstebro Kommune indberettede i 2017, og som Staten forventer at have færdigbehandlet og udstedt en ny bekendtgørelse til i 2028.

Indstilling

Det indstilles, at: Natur-, Miljø- og Klimaudvalget beslutter:

- fortsat at afvente resultaterne af Statens beregning af fremtidig BNBO ved Ejsing Vandværk og i brev orientere miljøministeren om dette

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Bilag

Ejsing Vandværk - kort

Brev til Miljøministeren

Punkt 4: Sekretariat for Lokal Trepert Nissum Fjord og udpegning af formandskab

00.01.00-G01-10-24

Sagsfremstilling

AD/TM - NMK-ØK-BY

Med vedtagelse af aftalerne om et Grønt Danmark og Implementering af et Grønt Danmark, fik kommunerne ansvaret for at udarbejde og principvedtage omlægningsplaner for 23 hovedoplande i Danmark og efterfølgende sikre Omlægningsplanens implementering.

Opgaven omfatter planlægning for og undersøgelsen af mulighederne for udtagning af kulstofrige lavbundsgrunde, vådområder, stillingtagen til muligheder for skovrejsning, ekstensivering og andre arealbaserede omlægningsindsatser, herunder at bidrage til bedre vilkår for natur og biodiversitet. Formålet er både at nedbringe CO2 emissionen fra arealanvendelsen, mindske kvælstofudledning fra landbruget og sikre vandmiljøkvaliteten i fjordene og havet omkring Danmark, sikre plads til mere natur og robuste rammer for fremtidens landbrugsproduktion i Danmark.

Forslag til omlægningsplanen for Holstebro Kommune består af input fra tre hovedvandoplande, som Holstebro Kommune har opland i. Det drejer sig om oplandet til Limfjorden, Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord.

I forbindelse med sagens fremlæggelse på udvalgsrådet vil administrationen redegøre nærmere for baggrund og tilblivelse af den omlægningsplan, som Byrådet i Holstebro Kommune godkendte på punkt 19 i byrådsmødet den 16. december 2025.

Lokal Trepert Nissum Fjord består af følgende oplandskommuner; Lemvig, Struer, Holstebro, Herning og Ikast-Brande kommuner. Silkeborg og Ringkøbing-Skjern kommuner deltager med observatørstatus med baggrund i en meget lille andel af det samlede opland til Nissum Fjord.

Arbejdet i de lokale treparter er aftalebaseret. Grundlaget for opgaveløsningen er fastlagt i følgende:

- Aftale om et Grønt Danmark. Aftale mellem regeringen, Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening den 24. juni 2024.
- Aftale om Implementering af et Grønt Danmark. Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre den 18. november 2024.
- Kvælstofindsatsbehovet fastlagt i statens reviderede vandområdeplaner 2021-2017 - senest revideret i december 2025.

Holstebro Kommune har i 2025 haft opgaven med at drive sekretariatet for Nissum Fjord treparten. Sekretariatsopgaven er finansieret med statslige puljemidler. Realiseringsarbejdet med projekter finansieres af staten efter timeforbrug og udgifter til gennemførelse af de enkelte projekter, på baggrund af konkrete godkendelser af projekterne.

Holstebro Kommune har ind til nu varetaget formandsposten i Trepert Nissum Fjord i samarbejde med næstformand, udpeget fra Herning Kommune.

Trepert Nissum Fjord består af:

- 2 politiske repræsentanter for hver kommune i oplandet,
- 2 lokale landbrugsrepræsentanter, udpeget af Holstebro Struer Landboforening og Fjordland
- 2 lokale repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening
- 1 repræsentant fra Naturstyrelsen

For den nye byrådsperiode skal der blandt de deltagende kommuner for Trepert Nissum Fjord igen udpeges et formandskab, og der skal ligeledes tages stilling til hvilken kommune, der skal varetage sekretariatsopgaven. Beslutningen herom skal behandles i de fem deltagende kommuner og indmeldes til SGAV.

Der har på administrativt niveau på tværs af kommunerne, forud for sagens behandling, været drøftet hvordan sekretariats- og formandskabsopgaven skal videreføres. Der er tale om en teknisk tung og kompleks opgave, samtidig med at planens tilblivelse er sket med tæt politisk involvering og koordinering på tværs af kommuner. Det vurderes hensigtsmæssigt, at erfaringerne fra dette arbejde i videst muligt omfang bringes med videre på både det tekniske og det politiske niveau, af hensyn til kontinuitet af opgaven, som er underlagt skarpe deadlines og forventninger til parternes videre arbejde med realisering af omlægningsplanen. Desuden er der fra Statens side forventning og krav om, at planen for arealer, som skal undersøges for muligheder for omlægning, løbende holdes opdateret.

Med baggrund i ovenstående er det på tværs af kommunerne på det administrative niveau fundet hensigtsmæssigt, at Holstebro Kommune fortsætter Sekretariatsopgaven for den Lokale Trepert Nissum Fjord. Endvidere er det vurderet hensigtsmæssigt, at formandskabet kan fortsættes ved varetagelse fra Holstebro og Herning kommuners side. På denne måde sikres viden og kontinuiteten i arbejdet bedst muligt.

Med baggrund i de politiske udpegninger til deltagelse i treparten for Nissum Fjord betyder det, at Karsten Filsø (F) fra Holstebro Kommune kan udpeges til formand og John Thomsen (V) fra Herning Kommune kan udpeges til næstformand og dermed fortsætte formandskabet for Lokal Trepert Nissum Fjord.

Der gøres opmærksom på, at Formandskabet for Trepert Nissum Fjord desuden har haft til opgave at lede møder i Kystvandråd Nissum Fjord frem til rådet ophør i september 2027. Kystvandråd Nissum Fjord blev i 2025 oprettet efter ønsker fra kommunerne og fra den lokale trepart for Nissum Fjord, med henblik på via lokal inddragelse at belyse alternative virkemidler i og fra oplandet til Nissum Fjord samt kortlægge væsentlige udfordringer, for at kunne opfylde miljømålet om godt økologisk potentiale.

Indstilling

Det indstilles, at Natur-, Miljø- og Klimaudvalget indstiller til Byrådet at:

- Holstebro Kommune forsat varetager sekretariatsfunktionen for Lokal Trepert - Nissum Fjord
- Karsten Filsø (F) fra Holstebro Kommune indstilles som formand for Lokal Trepert Nissum Fjord
- John Thomsen (V) fra Herning Kommune indstilles som næstformand for Lokal Trepert Nissum Fjord

Beslutning

Godkendt som indstillet.

Punkt 5: Lukket: Meddelelser

00.22.02-G01-9-25

Punkt 6: Lukket: Underskrift af beslutningsprotokol

00.22.00-P35-7-25